

Remissyttrande

Datum 2021-03-16

Ert diarienummer Fi2020/05179

Diarienummer RS 2020-07882

Finansdepartementet

En effektivare överprövning av offentliga upphandlingar

Västra Götalandsregionen (i fortsättningen VGR) har fått tillfälle att yttra sig över utkastet till lagrådsremissen ”En effektivare överprövning av offentliga upphandlingar”. VGR har främst fokuserat på utkastets förslag till ändringar i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, då det är den lagen som styr merparten av VGR:s upphandlingar. VGR finner att de i utkastet gjorda bedömningarna lämnar majoriteten av de i tidigare utredningarna föreslagna förändringarna utan åtgärd. VGR instämmer därför inte i flertalet av utkastets bedömningar och framhåller att det fortfarande finns stort behov av att ta de förslag som utredningarna har lämnat i beaktande.

Sammanfattning:

- VGR avstyrker utkastets förslag om att införa ett lagstadgat skyndsamhetskrav då detta enligt VGR är en verkningslös bestämmelse utan innebörd eller konsekvenser.
- VGR avstyrker utkastets bedömning att inte införa en preklusionsfrist under anbudstiden. VGR menar att ett införande av en materiell preklusionsfrist skulle öka kommunikationen mellan parterna och renodla domstolsprocesserna.
- VGR avstyrker utkastets förslag på att införa en processuell preklusionsfrist eftersom det är sällsynt att nya omständigheter tillförs överprövningsprocessen efter att ansökan om överprövning har getts in.
- VGR instämmer i utkastets bedömning av att det inte ska införas ett ömsesidigt processkostnadsansvar men vill samtidigt framhålla att nuvarande möjlighet för leverantör att erhålla processkostnader som skadestånd är mycket otillfredsställande.

- VGR instämmer inte i utkastets bedömning av att inte införa en ansökningsavgift.
- VGR tillstyrker utkastets bedömning om att nuvarande bestämmelse om avtalsspärr ska kvarstå.
- VGR godtar utkastets förslag om tidsgräns vid beslut om uteslutning av leverantör.
- VGR instämmer inte i utkastets förslag på att upphandlingar över 100 000 kr ska efterannonseras och menar att kravet på efterannonsering ska vara kopplat till kravet på annonsering.

Skyndsamhetskrav, tidsfrist och tidsplan

VGR tillstyrker inte utkastets förslag om att införa ett lagstadgat skyndsamhetskrav. Av utkastet framgår det att en klar majoritet av de allmänna förvaltningsdomstolarna har angett i sina arbetsordningar att mål om offentlig upphandling ska handläggas med förtur. Dessutom får mål enligt upphandlingslagarna avgöras av en ensam lagfaren domare. Med hänsyn till att dessa bestämmelser redan ska påskynda handläggningen av överprövningsprocesser ser inte VGR att ett lagstadgat skyndsamhetskrav, utan någon närmre angiven innebörd eller konsekvens, kommer att ha någon effekt.

VGR ser istället att tidigare förslag om att införa en tidsfrist för domstolens avgörande skulle få en bättre effekt. Genom att både upphandlande myndighet och leverantör kan förutse målets handläggningstid kan onödiga direktupphandlingar undvikas samtidigt som s.k. täckningsköp möjliggörs.

För det fall att det inte skulle vara möjligt att ge domstolarna de resurser som krävs för att kunna uppfylla kravet på en tidsfrist menar VGR att införandet av en tidsplan för handläggningen ändå skulle ge mer effekt än ett skyndsamhetskrav. Genom att domstolen presenterar en tidsplan för målets handläggning får både upphandlande myndigheter och berörda leverantörer en insyn i handläggningen och därigenom en möjlighet att planera sin tid.

Preklusionsfrist

VGR tillstyrker inte utkastets förslag om att införa en processuell preklusionsfrist. Enligt VGR är det sällsynt att sökanden tillför ytterligare omständigheter efter det att ansökan om överprövning har getts in. Förslaget om den processuella preklusionsfristen på 2 veckor kommer således inte ha någon effekt på

handläggningstiderna som idag uppgår till 5–9 månader. VGR finner istället att den tidigare föreslagna materiella preklusionsfristen skulle vara till stor nytta. Denna s.k. påtalandsskyldighet skulle kunna förläggas till förfarandet för ”frågor och svar” som finns tillgängligt under anbudstiden och regleras i 12 kap. 11 § LOU. I de fall en anbudsgivare inte får gehör för sitt påtalande till en upphandlande myndighet eller i de fall det först i samband med tilldelningen framgår att anbudsgivare har missförstått upphandlingsdokumentet kvarstår möjligheten att ansöka om överprövning. Genom en tidig kommunikation mellan parterna ges den upphandlande myndigheten möjlighet att optimera sitt upphandlingsdokument. Detta kommer i sin tur leda till att frågorna i överprövningsprocessen bli mer renodlade. Därmed finns det ingen risk för att rättsutvecklingen skulle hämmas.

Ansökningsavgift, ömsesidigt processkostnadsansvar och ersättning för processkostnad i form av skadestånd

VGR instämmer inte i utkastets bedömning av att där inte ska införas en ansökningsavgift för överprövningsprocesser. VGR anser att det i regel handlar om en process mellan jämlika ekonomiska parter och där upphandlande myndighet inte har någon möjlighet att påverka uppkomsten av en överprövningsprocess. En ansökningsavgift skulle kunna öka den eftersträvaransvärda kommunikationen mellan upphandlade myndighet och leverantör då avgiften skulle öka leverantörens intresse av att kommunicera med myndigheten. På så vis kan det uppkomna problemet oftast lösas på ett enklare och snabbare sätt än att frågan ska tas i en domstolsprocess. För att ansökningsavgiften inte ska ha någon hindrande verkan på mindre ekonomiskt starka leverantörer föreslås att avgiften blir differentierad.

VGR tillstyrker utkastets bedömning av att inte införa ett ömsesidigt processkostnadsansvar. En sådan bestämmelse menar VGR endast skulle öka antalet processer och därigenom påverka domstolarnas handläggningstider negativt.

VGR avstyrker dock utkastets bedömning av att rättegångskostnader inte bör undantas från en upphandlande myndighets skadeståndsskyldighet. VGR anser att denna obalans är mycket otillfredsställande och vill framhålla att en upphandlande myndighet varken har någon möjlighet att påverka uppkomsten av en överprövningsprocess eller de kostnader en leverantör medvetet väljer att ådra sig.

Förlängd avtalsspärr

VGR tillstyrker utkastets bedömning av att den förlängda avtalsspärren ska kvarstå. VGR finner att den form av automatiskt förlängd avtalsspärr som idag aktiveras av en ansökan om överprövning fungerar bra och ska fortsatt gälla.

Uteslutning av leverantör på grund av brott eller missförhållanden

VGR godtar utkastets bedömning och anser att det är bra att bestämmelsen om uteslutning av leverantör förtydligas.

Efterannonsering

VGR godtar utkastets förtydligande om vilka upphandlingar som omfattas av kravet på efterannonsering. VGR instämmer dock inte i förslagets utformning då kravet på efterannonsering bör vara kopplat till kravet på annonsering. Att kräva att en direktupphandling som genomförts utan annonsering ändå ska efterannonseras ställer oproportionerligt höga krav i förhållande till avtalets värde.

Regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Johnny Magnusson
Regionstyrelsens ordförande

Ann-Sofi Lodin
Regiondirektör